

A woman with blonde hair tied back, wearing a purple long-sleeved shirt, is working in a textile factory. She is surrounded by large piles of colorful fabric, including blue, red, orange, and green. In the background, there are industrial pipes and a hanging light fixture. A large blue circle is overlaid on the left side of the image.

**Framtidens textila
jobb och kompetenser
är cirkulära
-men hur ser de ut?**

Innehålls-förteckning

Inledning	5
Om projektet	5
Om rapporten	5
Omvärldsspaning - den cirkulära omställningen	6
Nödvändig omställning till cirkulär ekonomi	7
Kompetens - en avgörande faktor i omställningen	8
Kompetensbehoven rör sig över många områden - men kan vara svåra att fånga	8
Centrala kompetenser för cirkulär ekonomi	8
Samverkan över branschgränser	10
Reskilling och upskilling - nycklar i den cirkulära omställningen	10
Roller & kompetenser i en cirkulär framtid	11
Textilvärderare	11
Textilsorterare	11
AI-tekniker	11
Avancerad sömnadsoperatör	11
Designer med cirkulär kompetens	11
Inköpare med cirkulär kompetens	11
Logistikroller och cirkulära samordnare	11
Kompetenser som lyfts fram som särskilt viktiga	12
Utmaningar och möjligheter	13
Strukturella flaskhalsar bromsar utvecklingen	13
Teknik och lagstiftning som möjliggörare	13
Regional potential och nya roller	13
Slutsatser och medskick	14
Nästa steg	14
Källor och vidare läsning	15

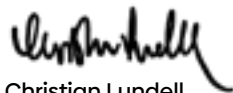
Förord

I vårt samhälle och Textilbranschen i synnerhet pågår en avgörande transformation. Från att ha varit en linjär och resursintensiv industri formar vi nu en framtid som bygger på cirkularitet, hållbarhet och samverkan. Denna rapport är ett uttryck för vårt engagemang vid Nordiska Textilakademin att inte bara följa den utvecklingen, utan att aktivt driva utvecklingen av den kompetens som behövs.

Att ställa om till en cirkulär ekonomi är inte enbart en teknisk fråga. Det handlar i grunden om ett nytt sätt att tänka kring värde, ansvar och kompetens. Genom intervjuer med aktörer inom handel, industri och återvinning har vi velat ringa in de yrkesroller och kunskaper som krävs för att den cirkulära omställningen verkligen ska kunna ske på riktigt, i praktiken.

För mig personligen handlar det cirkulära inte bara om att minska avfall, det handlar om att skapa kretslopp där varje länk i kedjan, varje individ och varje funktion får ett tydligt syfte. Där både människor och material får längre liv.

Förhoppningen är att denna rapport ska bidra till handling: hos utbildare, beslutsfattare, företag och enskilda. Vi behöver alla se oss som medskapare i denna omställning. För om framtidens textilbransch ska vara både hållbar och konkurrenskraftig, måste den också vara kompetensdriven, med människor som vågar, kan och vill tänka nytt.

Christian Lundell
VD, Nordiska Textilakademin

Projektet finansieras av Boråsregionen

Boråsregionen
Sjuhärad's kommunalförbund

Med stöd från
VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

 **Nordiska
Textilakademin**

Tack till er som deltagit i intervjuer

Adrian Zethraeus - projektsamordnare, Science Park Borås

Ann Carlsson - Sustainability Manager, Blåkläder AB

Anna Nyrinder Strannegård - processledare regional avfallsplan, Boråsregionen

Annika Ödman - sorteringsledare, Wargön Innovation

Benny Sjöhem - ombudsman, IF Metall

Caroline Andermatt - VD, Myrorna

Cecilia Nykvist - VD, TEKÖ

Emelie Hultberg - Sustainability Controller, Ludvig Svensson

Gesica Tawakkoli Gunmalm - Sustainability and Business Development Manager, Kappahl

Hanna Ljungkvist Nordin - Senior consultant, PROFU

Ingvar Larsson - VD, MQ MARQET AB

Joakim Kembro - Associate Professor & Deputy Director for the L&SCM Master's Programme at Lund University

Jon Djerf - senior rådgivare materialåtervinning, Avfall Sverige

Katarina Pettersson - affärsområdeschef återvinning, Borås Energi & Miljö

Kevin Gelsi - Circular Product Manager, Nudie Jeans

Lars Hedegård - universitetslektor akademien för textil, teknik och ekonomi, Högskolan i Borås

Lars Råsberg - generalsekreterare, Human Bridge

Marie Teike - Founder, verksamhetschef/designansvarig, Remake STHLM Stadsmissionen

Mats Johansson - VD, Handelsrådet

Pernilla Persson - CSR & QA Coordinator, Bubbleroom

Susanne Nejderås - textilstrateg, Science Park Borås

Vesa Hiltula - VD, Telge Återvinning

Inledning

Om projektet

Projekt "Fokus Cirkulära jobb i Boråsregionen" pågår under perioden 2025-2027 och drivs av Nordiska Textilakademin med finansiering av Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och Västra Götalandsregionen. Projektet syftar till att identifiera vilka jobb och kompetenser som behövs i en cirkulär ekonomi. Baserat på analysen ska projektet också bidra till snabbspår genom validering och utbildning, samt möta arbetsmarknadens behov av kompetensförsörjning samtidigt som regionen ställer om till ett hållbart samhälle.

Om rapporten

Genom följande rapport vill Nordiska Textilakademin sätta fokus på den första pusselbiten i projektet, nämligen den som handlar om att identifiera de jobb och kompetenser som efterfrågas i omställningen. Vi hoppas att rapporten kan bidra till ökad medvetenhet och stärkt fokus på de nyckelkompetenser som krävs framåt.

Arbetet baseras på intervjuer med drygt 20 företrädare från industri, handel och återvinning som genomförts under våren 2025. De har delat med sig av sina insikter utifrån ett nationellt perspektiv, kompletterat med inspel från några företag i Nordiska Textilakademins företagsnätverk. Fokus har varit att identifiera framtida roller, nyckelkompetenser, utbildningsbehov och utmaningar för att förstå hur regionen kan bli en motor i omställningen mot en cirkulär textil- och modebransch.

Grundfrågan som arbetet utgått ifrån är:

Hur ser framtidens roller och kompetensbehov ut för att lyckas med omställningen till cirkulär ekonomi inom textilbranschen?

Författad av Annika Ölander & Henrik Grönberg, Nordiska Textilakademin

Omvärldsspaning, sid 6-10, författad av Ida Thomson, Bättre konsult

Formgivning: Alice Grahns, Nordiska Textilakademin

Tack till Wargön Innovation för bilder på klädsortering/värdering

Omvärldsspaning -den cirkulära omställningen

Av: Ida Thomson, Bättra konsult

Innan vi närmare går in på intervjuresultaten kan det vara på sin plats att sätta den cirkulära omställningen i ett större sammanhang. Det gör vi i detta kapitel genom att resonera kring begreppet cirkulär ekonomi i både internationell och nationell kontext. Vi resonerar också på övergripande nivå kring de förändrade kompetensbehov som omställningen medför inom olika delar av textilbranschen.

Nödvändig omställning till cirkulär ekonomi

"Omställningen till en cirkulär ekonomi är en förutsättning för ökad resurseffektivitet, minskade klimatutsläpp, ökad självförsörjning, bevarad biologisk mångfald och ökad konkurrenskraft för det svenska näringslivet."

[Delegationen för cirkulär ekonomi \(2025\), Årsrapport 2024](#)

Det är svårt att hitta en enhetlig definition av cirkulär ekonomi. Inom Sverige används ofta [Naturvårdsverkets beskrivning av cirkulär ekonomi](#):

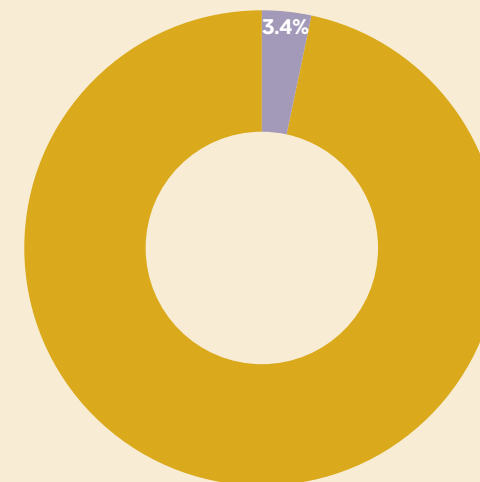
"Cirkulär ekonomi är ett verktyg, eller en ekonomisk modell, som används för att minska samhällets resursanvändning och den miljöpåverkan som följer av denna. I en cirkulär ekonomi används saker och ting så länge som möjligt. När de går sönder lagas de, görs om till något annat eller återvinns."

Den svenska textilbranschen genomgår, i likhet med många andra sektorer, en omfattande grön omställning med fokus på ökad hållbarhet. En central fråga i utvecklingen handlar om övergången till cirkulära affärsmodeller. Flera internationella aktörer, som OECD, FN och EU, understryker det akuta behovet av en systematisk övergång till en mer cirkulär ekonomi. Textilbranschen lyfts fram som särskilt prioriterad, med tanke på dess stora resursförbrukning, avfallsvolymer och klimatpåverkan.

Visste du att textilier utgör det fjärde största området när det gäller förbrukning av primära råvaror och vatten – endast livsmedel, bostäder och transporter har större påverkan. När det gäller utsläpp av växthusgaser är textilier den femte största belastningskategorin.

[EU-kommissionen: En ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin.](#)

Visste du att endast **3,4 procent av Sveriges ekonomi är cirkulär**? Det är avsevärt lägre än det globala genomsnittet på 6,9 procent (gäller maj 2025). Det är också mycket sämre än genomsnittet för länder som Österrike (9,7 procent) och Polen (10,2 procent). [The Circularity report för Sverige](#) visar också att drygt 25 ton material (resurser) per år och person kanaliseras in i den svenska ekonomin vilket är mer än dubbelt så mycket som världsgenomsnittet. Minskad materialkonsumtion lyfts därför fram som avgörande för omställningen mot en mer cirkulär ekonomi.

[Powered by Circle Economy: The Circularity GAP Report Sweden.](#)

Kompetens - en avgörande faktor i omställningen

Det råder alltså bred enighet om att en övergång till cirkulär ekonomi är nödvändig för att möta jordens klimat- och resursutmaningar. Lika tydlig är insikten om att kompetens utgör en avgörande nyckel för att driva denna systemomställning.

”Klimatförändringarna och miljöförstöring är en av framtidens största utmaningar, och för att uppnå målen om en hållbar utveckling måste samhället göra en grön omställning. För att lyckas med en grön omställning är tillgången till personal med rätt kompetens således avgörande.”

[Tillväxtverket \(2022\) - Tillstånd och trender för regional tillväxt.](#)

Visste du att FN:s miljöorgan UNEP i rapporten [Sustainability and circularity in the Textile Value Chain - A Global Roadmap](#) identifierat nio byggstenar för att uppnå en hållbar och cirkulär textil värdekedja? Säkerställandet av relevant kompetens och social trygghet, lyfts där fram som en central byggsten i arbetet.

I svensk kontext betonar aktörer som Svenskt Näringsliv, Myndigheten för yrkeshögskolan och Tillväxtverket att kompetensen behöver stärkas för att genomdriva omfattande systemförändringar mot cirkulär ekonomi inom den svenska textilbranschen.

Kompetensbehoven rör sig över många områden - men kan vara svåra att fånga

Vad är det då för kompetenser som behöver utvecklas för att textilbranschen ska lyckas med omställningen till cirkulär ekonomi? Det första som går att konstatera vid en utblick mot rapporter och analyser både i internationell och svensk kontext är att kompetensbehoven spänner över flera nivåer och områden. Det handlar om ett brett spektrum av kunskaper, färdigheter och förmågor – från strategisk analys till operativt genomförande.

Det kan dock vara svårt att tydligt definiera och avgränsa de specifika kompetensbehoven som krävs för en omfattande omställning mot cirkulär ekonomi.

Den slutsatsen drog även TEKÖ, Nordiska Textilakademin och Textilproducenterna under 2024 genom rapporten [Kompetens för en hållbar textil framtid](#). Rapporten pekade på ett behov av påtaglig kompetensförstärkning både till följd av förändrade lagkrav, hållbarhetsambitioner och konsumtionsmönster. Samtidigt visade den att det kan vara svårt för företag att veta i vilken ände de ska börja, vilka steg utvecklingen ska innefatta och i vilken ordning stegen bör tas. Den visade också att många företag har svårt att hitta den kompetens de efterfrågar.

En [studie](#) genomförd vid Handelshögskolan i Göteborg visar att många företag i Västra Götalandsregionen som strävar mot ökad cirkulär ekonomi tycker det är svårt att veta hur de ska gå till väga och vilken kompetens de behöver för omställningen. Studien visar också att förmågan att ställa om i hög utsträckning påverkas av den kompetens som finns tillgänglig regionalt.

Centrala kompetenser för cirkulär ekonomi

Samtidigt som kompetensbehoven i den cirkulära omställningen kan vara svåra att definiera och avgränsa, lyfter både nationella och internationella studier fram vissa kompetenser som särskilt centrala.

Inom industrin efterfrågas kompetens för att designa produkter som är återvinnings- och reparerbara – liksom förmågan att optimera produktionsprocesser utifrån resurseffektivitet och materialsnålhet. IVA:s rapport [Resurs-effektiv textil i Sverige \(2020\)](#) lyfter exempelvis fram vikten av kompetens inom hållbar design, kemikaliehantering och innovationer rörande affärsmodeller för att möjliggöra cirkulära flöden inom textilindustrin.

I handeln behövs förmåga att arbeta med nya affärsmodeller som uthyrning, second hand samt kunskap om hur hållbarhetsvärde kommuniceras till konsumenter. Logistikflöden behöver också utvecklas för att möjliggöra cirkulära flöden.

[Handelsrådets analys av efterfrågade yrkesroller och kompetenser inom handeln 2024–2027](#) visar på ett kompetensbehov rörande hållbarhet och cirkularitet, både i strategiska och operativa funktioner.

Återvinningsbranschen står inför växande behov av teknisk kunskap om sortering, materialåtervinning och kemikalieflöden, men också av digital kompetens för spårbarhet, automatisering och dataanalys, särskilt i takt med att nya teknologier utvecklas för att separera och återvinna komplexa material.

”Sorting textiles for reuse, which will likely become a key function in a circular textile industry, will require manual skills.”

[Cedefop \(2023\) .From linear thinking to green growth mindsets](#)

Bild: Klädsortering/värdering hos Wargön Innovation

Samverkan över branschgränser

Utöver mer konkreta, yrkesspecifika kompetenser kopplade till cirkularitet krävs också mer generella och tvär-sektoriella kompetenser för att möjliggöra omställningen. En avgörande faktor är förmågan till samverkan mellan olika branscher. Textil-, plast- och skogsindustrin behöver exempelvis samverka för att identifiera och nyttiggöra restflöden som råmaterial. Den cirkulära ekonomins logik bygger på sammanlänkade system och flöden, vilket ställer krav på aktörer att kunna se bortom den egna värdekedjan och samverka i nya konstellationer.

Därtill krävs kompetens att leda förändringsprocesser och kommunicera cirkularitetens logik och värde för medarbetare, samarbetspartners och kunder. I en omställning som präglas av hög utvecklingstakt blir även anpassningsförmåga, löpande omvärldsanalys och ett kontinuerligt lärande avgörande.

Reskilling och upskilling - nycklar i den cirkulära omställningen

En central slutsats i flera analyser är att cirkularitet inte primärt kräver nya specialistroller, utan att hållbarhet och cirkulära perspektiv behöver integreras i en mängd befintliga yrkesroller. Omställningen behöver med andra ord vidareutveckla och förstärka befintlig kompetens – snarare än att ersätta den. OECD:s rapport [Labour market consequences of a transition to a circular economy](#) från 2020 betonar exempelvis att kompetensutvecklingen i första hand bör handla om att bygga vidare på befintliga kompetenser snarare än att ersätta dem, och att omställningen påverkar nästan alla yrken, vilket kräver stöd för livslångt lärande. Cedefop, EU:s centrum för utveckling av yrkesutbildning och Svenskt Näringsliv är i sina analyser av vägen mot ökad cirkularitet, inne på liknande slutsatser.

”Det behövs insatser för att stärka det livslånga lärandet, med utbildningsformer som är anpassat för de som redan befinner sig i yrkeslivet.”

[Svenskt Näringsliv \(2024\). Hur kan Sverige bli mer cirkulärt?](#)

”New tasks tend to redefine existing occupations rather than shaping new ones.”

[Cedefop \(2022\). Too good to waste.](#)

Sammantaget krävs en kompetensomställning där cirkularitet inte ses som en nischad kunskap, utan som en integrerad dimension i de flesta yrkesroller.

Cedefop konstaterar i rapporten [Meeting skill needs for the green transition \(2025\)](#) att det kräver ett formellt utbildningssystem där hållbarhetskompetens blir en integrerad del av många befintliga utbildningar. Vikten av att hitta sätt att tillvarata befintlig kompetens hos medarbetare och förstärka kunskapen hos yrkesverksamma, exempelvis med hjälp av mikromeriter, betonas också.

”

I första hand vill vi alltid att defekta varor går tillbaka till ordinarie säljkanaler. Det kan handla om en knapp som saknas eller en söm som spruckit - enkla och tidseffektiva åtgärder som gör att vi håller varorna på högsta möjliga nivå. Vi planerar att starta i liten skala och på sikt hoppas vi kunna ha en ren sömnadsoperatör, kanske till att börja med på timmar och längre fram som heltidsanställd.

Pernilla Persson, CSR & QA Coordinator på Bubbleroom, om arbetet med ”vårdcentralen” - arbetsnamnet på företagets planerade reparationservice in-house.

”

I många cirkulära affärsmodeller får logistiken en nyckelfunktion. Det handlar inte längre bara om att skicka varor från lager till butik, utan om att skapa ett komplext system som säkerställer att rätt produkt hamnar på rätt plats vid rätt tidpunkt, även när det gäller enstaka second hand-plagg.

Mats Johansson, VD på Handelsrådet.

”

Djupgående materialkompetens är nyckeln till mycket.

Ann Carlsson, Sustainability Manager AB Blåkläder

”

Värderingskompetens i butik blir mer relevant än någonsin.

Adrian Zethraeus, projektsamordnare på Science Park Borås

”

Hela repairperspektivet känns som en outnyttjad resurs. Jag tror på det klassiska hantverket för att värna det som är satt på marknaden. Så klassisk repair, det tror jag jättemycket på.

Caroline Andermatt, VD på Myrorna

”

Jag ser inte att det finns några bra lösningar för återvinning i dagsläget. Jag efterfrågar mötespunkter och nätverk mellan producenter och återvinningsaktörer.

Emelie Hultberg, Sustainability Controller på AB Ludvig Svensson

Roller & kompetenser i en cirkulär framtid

Omställningen till en cirkulär textilbransch handlar med andra ord mindre om helt nya yrken och mer om att befintliga roller förändras och breddas. Ett genomgående tema i intervjuerna handlar om hur cirkularitet över tid kommer genomsyra alla led, från design och produktion till handel, logistik och återvinning. Gemensamt för de roller och kompetenser som identifierats är att de bidrar till att förlänga livslängden på textilier, minska avfall och bygga system där resurser används effektivare.

Nedan listas de roller och kompetenser som intervju-personerna lyfter fram som centrala i den cirkulära omställningen. Intervjuresultaten ligger på många sätt väl i linje med de slutsatser som presenterades i omvärldspaningen tidigare.

Textilvärderare

Textilvärderaren framträder som en nyckelroll i nästan alla intervjuer. Här handlar det om förmågan att bedöma skick och kvalitet på textil om det ska återbrukas, repareras eller återvinnas. För detta krävs materialkunskap, trendkänsla och en djup förståelse för kund och marknad. Värderaren ska kunna avgöra om en produkt är äkta, vad dess andrahandsvärde är och om det finns en efterfrågan på marknaden.

Textilsorterare

Rollen handlar om att i snabb takt kunna grov- och försortera textilier, identifiera materialtyper och säkerställa att plaggen styrs rätt: till återbruk, materialåtervinning eller energiåtervinning.

Även om sorteringen i hög grad kommer att automatiseras framöver visar våra intervjuer att mänsklig kompetens fortfarande behövs, dels för att hantera det maskinerna ännu inte klarar av, plagg som kräver känsla i ”fingrarna” eller för att övervaka, styra och utveckla de tekniska systemen.

Rollerna textilvärderare och textilsorterare beskrivs bidra med viktiga hävstänger för att skapa fungerande cirkulära flöden i praktiken.

Textil AI-tekniker

AI-teknikerrollen är ännu inte fullt utvecklad, men bedöms bli central för framtiden. Uppdraget handlar om att utveckla, implementera och underhålla AI-baserade lösningar för textilsortering och värdering. Det innebär att kombinera materialkunskap med tekniska färdigheter inom maskininlärning, automation och processteknik.

Avancerad sömnadsoperatör

Lagning, återtillverkning och ändringar kommer bli centrala delar i omställningen. Rollen som sömnadsoperatör blir därför allt viktigare inom alla sektorer. Kompetensen efterfrågas i små ateljéer, i industriell produktion, i butik och inom återbruk. Det finns intervjupersoner som tydligt lyfter fram vikten av ny typ av kreativ sömnadsoperatör – en roll som befinner sig mellan klassisk industriell sömnad och skräddarkonst. Det kan handla om att kombinera teknisk skicklighet med kreativ förmåga och att snabbt kunna fatta beslut i produktionskedjan.

Designer med cirkulär kompetens

Designer med cirkulär kompetens är en yrkesroll som redan är här, men kommer att utvecklas ytterligare i takt med att branschen går från ett linjärt till ett cirkulärt flöde. Rollen handlar om att utveckla produkter som är gjorda för lång livslängd, som kan repareras, demonteras, återtillverkas och återvinnas.

Designers och produktutvecklare behöver också ha förmågan att arbeta med begränsade resurser och återbrukat material. EU:s kommande regelverk, såsom Ecodesign for Sustainable Products Regulation och Digital Product Pass, innebär att cirkulär design snart blir ett lagkrav.

Inköpare med cirkulär kompetens

I intervjuerna lyfts också den förändrade rollen för inköpare fram. Inköparen förväntas få ett stärkt fokus på cirkulära materialflöden som handlar om att kunna köpa in textil direkt från sorteringsanläggningar eller andra aktörer, second hand och tyger som blivit över från varumärken eller tillverkares tidigare produktioner (deadstock). Det kommer krävas både materialkunskap och logistisk- och affärsmässig kompetens för att hantera de osäkra inflöden som denna mer komplexa inköpskontext medför.

Logistikroller och cirkulära samordnare

Logistikens betydelse är viktig i en cirkulär affärsmodell och lite av en knäckfråga för att få de cirkulära flödena att fungera i praktiken. Fungerande logistiksystem är en förutsättning för att material ska kunna hitta en marknad och cirkulera. Det lyfts fram i flera intervjuer. Butiker förväntas exempelvis utvecklas till att bli en i mängden av handelsmaterialhanteringsnoder då second hand integreras i butik.

Den cirkulära samordnaren blir en nyckelroll, framför allt inom offentlig sektor, med uppdrag att ställa krav på inköp och upphandling samt säkerställa att lagar och hållbarhetsmål följs. Rollen kräver både textilkunskap och förståelse för lagstiftning och affärsstrategi.

Kompetenser som lyfts fram som särskilt viktiga

Intervjuresultaten visar att den cirkulära omställningen inte bara förändrar befintliga yrkesroller, utan även skapar behov av nya tekniska, material- och affärsmässiga kompetenser på den textila arbetsmarknaden.

Materialkunskap ner till fibernivå

Det är en kompetens som samstämmt betonats i intervjuerna. Här handlar det om att förstå skillnader mellan olika fibrer, deras återvinningsbarhet och miljöpåverkan. Detta är en kompetens som behövs inom både befintliga och nya roller inom alla sektorer för att lyckas med omställningen.

Livscykelanalys (LCA)

Intervjupersoner lyfter även kunskap om livscykelanalys (LCA), för att kunna bedöma klimatpåverkan, tolka miljödata, möta efterfrågan från kunder vid miljövarudeklARATIONER (EPD:er) och att ställa rätt krav i design, materialval och upphandling.

Reparationssömnad & Refresh

Kompetens rörande reparationssömnad och refresh (produktvård/tvätt) efterfrågas också. Då vi ser att företag inom mode och industri satsar på att bygga upp antingen egna reparationsavdelningar eller i vissa fall outsourcade hubbar för återbruk.

Teknisk kompetens inom återvinning och industri

I intervjuerna betonas också vikten av grundläggande teknisk kompetens för en återvinningsindustri som i framtiden kommer präglas av AI, sensorer och kamerabaserad teknik. Kompetensen blir påtaglig i skärningen mellan teknik och människa. Materialåtervinning väntas bli en ny svensk processindustri som kräver avancerad kompetens inom kemi, maskin- och processteknik.

Paketering och marknadsföring av second hand

Intervjuerna pekar på ett behov av att skapa attraktiva koncept och butiksmiljöer som lyfter värdet på second hand. Här efterlyses en särskild känsla för presentation, visuella uttryck och storytelling som kan förmedla produktens särprägel. För träffsäker marknadsföring krävs också förståelse för konsumentbeteende och olika kundgruppers drivkrafter. Dessutom behövs insikt i hur prissättning och kommunikation påverkar upplevelsen av det unika i sortimentet.

Holistiskt perspektiv

Slutligen betonas också vikten av att skapa system där hela kedjan, från design till återvinning, inkluderas utifrån förmågan att se helhet.

Utmaningar & möjligheter

Omställningen mot cirkulär ekonomi inom textilbranschen innebär inte bara nya kompetensbehov, utan också ett komplext landskap av utmaningar som samtidigt utgör betydande möjligheter. Spaningen visar att branschen står vid en vändpunkt där strukturella hinder måste övervinnas för att frigöra potentialen för nya arbetstillfällen, teknisk utveckling och hållbara affärsmodeller.

Strukturella flaskhalsar bromsar utvecklingen

Den kanske största utmaningen som lyfts fram är kopplingen mellan tillgång och efterfrågan. Insamlingsvolymer ökar snabbt, men avsättningen för återbrukade eller återvunna textilier är svag. Detta gäller inte bara konsumentplagg – även produktionsspill som kantremсор och felvaror inom industrin har svårt att hitta marknader, trots att det är rena och användbara material. Det saknas strukturer och mötespunkter som kan koppla ihop tillgången på textil med möjliga användare.

Ekonomi utgör ett annat hinder. Nyproduktion är ofta billigare än återbruk och återvinning, och konsumenternas betalningsvilja för cirkulära tjänster är fortfarande låg. Detta försvårar skalning av second hand, reparationer och återvinning som lönsamma affärsområden. Parallellt dras till bilindustrin, där andrahandsförsäljning länge varit en självklar del av affären.

Inom logistik och sortering är kapaciteten i Sverige låg, vilket leder till att mycket material exporteras. Automatiserade system byggs långsamt ut, men osäkerhet kring producentansvaret fördröjer nödvändiga investeringar. Kontaminerat material, blandmaterial och kemikalier försvårar dessutom både återbruk och återvinning.

Teknik och lagstiftning som möjliggörare

Trots hindren växer nya tekniska lösningar fram. AI för sortering, framväxande fiber-till-fiber-återvinningstekniker och mikrofabriker kan skapa en helt ny svensk industri. Lagstiftningen blir avgörande för genombrott. Producentansvar, ekodesignförfordning och produktpass kan skapa de incitament som krävs för att investeringar ska komma till stånd. Samtidigt växer intresset för second hand och reparation, särskilt bland yngre konsumenter.

Regional potential och nya roller

Lokala initiativ som remakeproduktion och närproducerad sömnad kan bidra till nya jobb och kortare transporter. Sjuhärad och Boråsregionen pekas ut som ett naturligt centrum för cirkulära satsningar, med möjligheten att bli ett "cirkulärt mecka" för textil och mode. De nya roller-

na spanner från textilverderare och sorterare till cirkulära designers och samordnare – alla med behov av fördjupad materialkunskap och förståelse för de nya affärsmodellerna.

Bild: Djamila utbildar sig till sömnadsoperatör vid Nordiska Textilakademin

Slutsatser & medskick

Spaningen visar att intervjupersonernas medskick i stort är samstämmiga med den generella bilden nationellt och internationellt. De bekräftar och bidrar med att fördjupa och detaljera förståelsen för den. Analysen ger därför inte uppslag på flera nya cirkulära jobb. Slutsatsen är snarare att omställningen kommer kräva att dagens befintliga roller förändras och breddas när design, produktion, handel och återvinning integreras i cirkulära flöden.

Det är också tydligt att kompetens blir en avgörande faktor för att tillvarata de möjligheter omställningen medför men också möta de utmaningar den innebär. Den slutsatsen blir förpliktigande i alla led – från företag och offentliga aktörer till utbildningssektorn och individen. Samtliga 44 000 anställda i textilbranschen kommer att behöva bidra för att lyckas med den nödvändiga omställning som krävs framåt.

Det är också avgörande att fortsatt försöka driva på de förändringar som krävs på en övergripande systemnivå (lagstiftning) för omställningen. Övergripande regelverk och nationella insatser och incitament blir avgörande för hur snabbt omställningen kommer gå. De behöver vara riktade både till företag, utbildningsaktörer men även till konsumentledet.

Spaningen visar också att Boråsregionen har alla förutsättningar att bli en ledande aktör i den cirkulära textilomställningen. Här finns en omfattande textilindustri med en vilja att vara med i den omställning som framtiden kräver. Här finns också en stark innovationsvilja och flera utvecklingsprojekt syftande till att försöka hitta lösningar på de olika utmaningar som ligger framför oss.

Nästa steg

För att lyckas behöver branschen fortsätta ta steg från tanke till handling och omsätta cirkulära affärsmodeller som inkluderar både återvinning, industri och handel. Många sektorer och delbranscher måste arbeta tillsammans för att bygga fungerande system som skapar den helhet som kännetecknar en cirkulär ekonomi.

1. Systempåverkan genom politisk handling:

Omställningen behöver påskyndas av medvetna politiska satsningar med förmåga att göra storskalig skillnad. Det är därför viktigt att fortsätta peka på de behov där lösningarna behöver drivas politiskt och där ekonomiska incitament krävs, exempelvis i form av investeringar i teknik, logistik och infrastruktur genom samverkan och reglering.

2. Konsumentperspektivet genom medvetna val:

Efterfrågan på hållbara produkter och tjänster behöver öka. Det är därför viktigt att fortsätta arbeta direkt mot konsumenterna och visa på vikten och värdet av ökad cirkularitet. Efterfrågan behöver skapas i en växelverkan, där utbudet av hållbara produkter säkerställs genom medvetna val hos upphandlare och inköpare samtidigt som konsumenterna i högre utsträckning efterfrågar detsamma.

3. Samverkan genom att göra tillsammans:

Det behöver skapas mötesplatser och nätverk mellan producenter, återvinnare, handel och offentlig sektor för att fortsätta identifiera och genomföra förändringar som successivt driver branschen mot ökad cirkularitet. Ett särskilt fokus behöver läggas på avsättnings- och lönsamhetsfrågan. Här bör även en diskussion fortgå om hur de modeller som testats i mindre format kan skalas upp.

4. Kompetensutveckling genom att lära för livet:

Kompetensbehoven behöver konkretiseras och paketeras, exempelvis i form av delkvalifikationer och mikrokompetenser. Sådana kompetenspusselbitar kan i sin tur utgöra grunden för påbyggande, kortare utbildningar (uppskills) som kan läsas parallellt med jobbet. Det kommer vara ett sätt att stärka befintliga roller snarare än att skapa nya yrken.

5. Attraktiv bransch genom medarbetare:

Fler behöver vara med och driva omställningen inom textilbranschen. Det är därför viktigt att peka på textilbranschens möjligheter, utveckling och vilja till förändring för att attrahera och värna om medarbetare som kan vara med och driva omställningen.

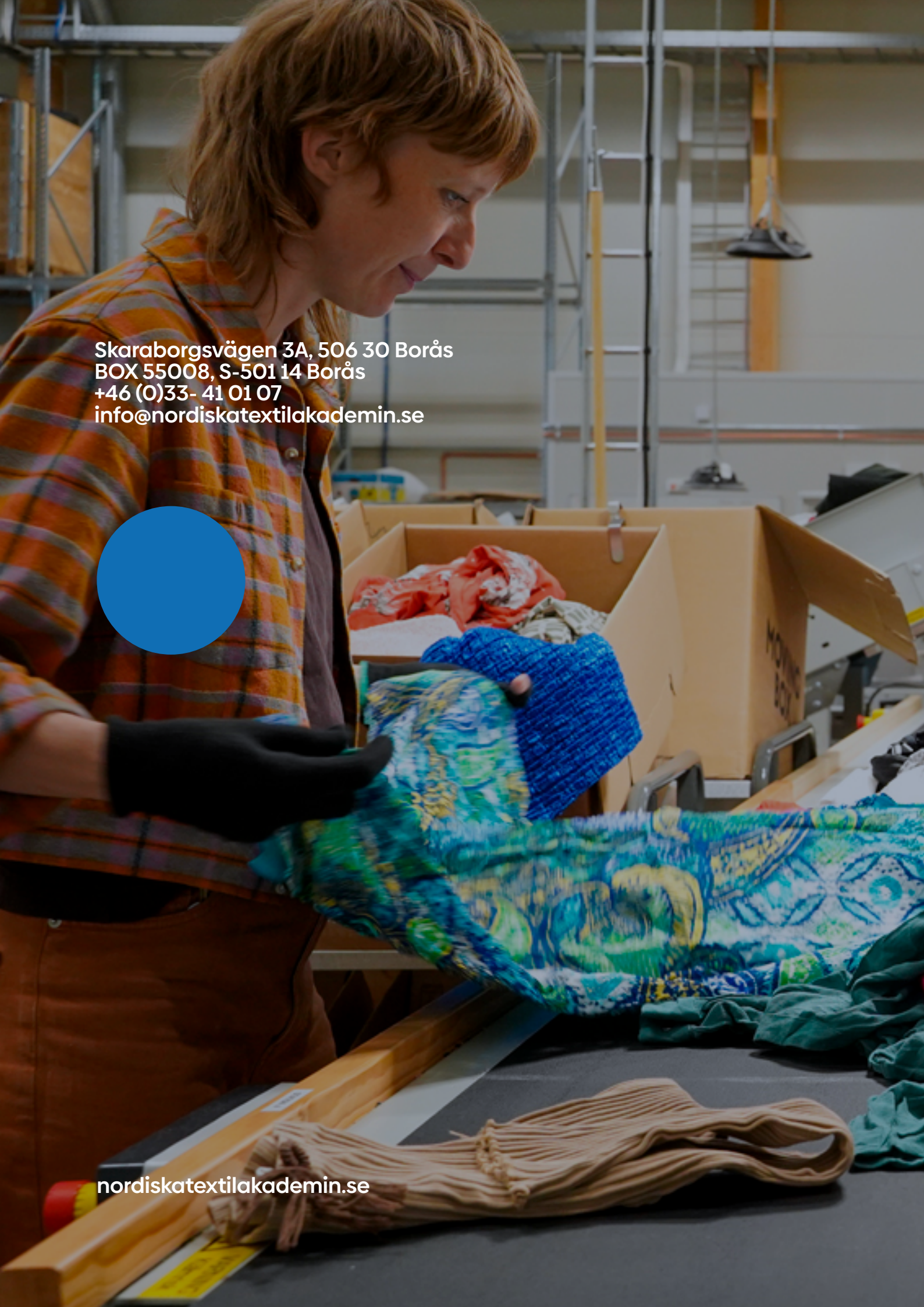
Källor & vidare läsning

Nedan ges tips på vidare källor och läsning:

CCR (2024) - [The Circularity Report, Sweden](#)
Cedefop (2022) - [Too good to waste](#)
Cedefop (2023) - [From linear thinking to green growth mindsets](#)
Cedefop (2025) - [Meeting skill needs for the green transition](#)
Delegationen för cirkulär ekonomi (2025) - [Årsrapport, verksamhetsåret 2024](#)
EU-kommissionen (2020) - [Circular Economy Action Plan](#)
EU-kommissionen (2022) - [EU Strategy for Sustainable and Circular Textiles](#)
IVA (2020) - [Resurseffektiv textil i Sverige – Textil från avfall till resurs](#)
Martin, Hanna, Göteborgs universitet (2025) - [Skills for a Circular Economy Transformation—A Regional Case Study From Sweden](#)
OECD (2020) - [Labour market consequences of a transition to a circular economy](#)
Svenskt Näringsliv (2024) - [Hur kan Sverige bli mer cirkulärt?](#)
TEKO, Nordiska Textilakademien och Textilproducenterna (2024) - [Kompetens för en hållbar textil framtid](#)
Tillväxtverket (2022) - [Tillstånd och trender för regional tillväxt 2022](#)
UNEP (2023) - [Sustainability and Circularity in the Textile Value Chain – A Global Roadmap](#)

Läs mer om projektet

A woman with short brown hair, wearing a plaid shirt and black gloves, is sorting through a large pile of colorful fabric scraps in a workshop. She is holding a piece of blue and green patterned fabric. In the background, there are cardboard boxes and industrial equipment. A large blue circle is overlaid on the left side of the image.

Skaraborgsvägen 3A, 506 30 Borås
BOX 55008, S-501 14 Borås
+46 (0)33- 41 01 07
info@nordiskatextilakademin.se

nordiskatextilakademin.se